PRAKTISCHE TIPS VOOR PROFESSIONALS IN DE HULPVERLENING AAN SLACHTOFFERS VAN HUISELIJK GEWELD EN/OF KINDERMISHANDELING EN HUN FAMILIELEDEN MET FOCUS OP VEILIGHEID

Veiligheidsplanning krijgt een heel ander gezicht onder de Covid-19 maatregelen. Het vergt andere skills, tools en inschattingsgronden, enerzijds door de omstandigheden waarin de gezinnen zich bevinden als het feit dat veel telefonisch of online dient te gebeuren (zie ook de overige documenten op de website met praktische tips voor veiligheidsmaatregelen voor virtuele samenwerking in de hulpverlening aan slachtoffers).

Enkele praktische tips:

- Vraag cliënten rechtstreeks naar de inschatting van veiligheid. Vraag telkens bij het begin van een gesprek of het nu veilig is. Vraag clienten waar ze het meest hoop op hebben en het meest bang voor zijn. Dit geeft vaak waardevolle informatie voor de stress en de behoeften. Vraag hoe de situatie evolueert, wat de veranderingen zijn in de gezinssituatie.
- Breng in kaart wie er in huis is en op welke tijdstippen.
- Bevraag plegers naar de stress die ze ervaren, naar welke coopingmechanismen ze voor handen hebben om stress te reduceren. Bespreek met plegers de opbouw van spanning en de impact van de crisismaatregelen op deze spanning. Geef ruim tijd om te bespreken welke middelen er op dit moment zijn om angst, stress en boosheid te minderen en oefen deze samen in indien mogelijk. Schrijf ze uit voor de client.
- Meer dan ooit moet veiligheidsplanning zo snel en regelmatig mogelijk worden opgevolgd. Spreek af dat je op regelmatige tijdstippen contact neemt om de veiligheid te bespreken, om te zien of de afgesproken maatregelen werken en pas ze aan eventueel veranderende omstandigheden per direct aan.
- Betrek het sociale netwerk zoveel mogelijk bij de opvolging van het veiligheidsplan. Dit kunnen buren zijn, familieleden, collega's, vrienden, …
  Voor kinderen en jongeren kunnen zorgleerkkrachten deze taak opnemen. Een regelmatige outreach (desnoods onder het mom van schooltaakbegeleiding) om vinger aan de pols te houden kan van cruciaal belang zijn.
- Spreek codewoorden af voor het melden van dreigende crisis en verontrusting. Bij het melden van een codewoord of een specifiek antwoord op een op voorhand afgesproken normale vraag kan een alarm worden uitgezonden.
- Indien een lotgenotenwerking voorhanden, betrek deze bij de opvolging van veiligheid onderling. Maak buddies tussen slachtoffers, gezinsleden,… die elkaar elke dag contacteren via telefoon, chat, … Voer indien mogelijk hier ook codewoorden in die een mogelijke gevaarlijke situatie aan het licht brengen. Geef de lotgenoten een directe toegang tot een hulpverlener indien ze ongerust zijn over hun buddy.
- Eerder opgestelde veiligheidsplanning is misschien niet meer accuraat. Casussen waarin de hulpverlening al aan de slag was vereisen mogelijks een nieuwe en aangepaste veiligheidsplanning. Neem pro-actief contact op met de betrokken gezinnen om de veiligheidsplanning te bespreken en zo nodig te herwerken.

- Wees bij coercive control (zie document ‘COVID-19, Impact op de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling’) goed op de hoogte van de mechanismen en begrijp de situatie als slachtoffers zich heel confirmerend opstellen naar de partner en pogingen tot hulp en veiligheid, zelfs gesprek, afwijzen. Dit is geen reden om de hulpverlening te stoppen maar kan een belangrijk rood licht zijn pro-actief contact te nemen en eventueel om politie en justitie in te schakelen.
- Heb extra aandacht voor die gezinnen met huiselijk geweld en kindermishandeling waarbij de gewelddadige partner thuis blijft met de kinderen en de andere partner uit werken moet. Zorg voor een sterke uitgebouwde veiligheidsplanning met betrekken van sociale context die de kinderen opvolgt.
- Check of het uitwerken van een van de partners (bijvoorbeeld in de zorgsector) niet tegen deze persoon wordt gebruikt (bijvoorbeeld niet meer binnen laten of apart houden in huis wegens mogelijks besmettingsgevaar). Bespreek de angsten die hierrond spelen en maak goede afspraken met de gezinsleden.